

ALOITUSVAIHEEN VIRANOMAISNEUVOTTELU KOSKIEN HERNESAAREN OSAYLEISKAAVAA

Paikka	Kaupunkisuunnitteluvirasto	Uudenmaan ympäristökeskus, puheenjohtaja
Aika	1.2.2008 klo 14-15-15	Ympäristöministeriö
Läsnä	Brita Dahlqvist Solin	Uudenmaan liitto
	Anne Jarva	Uudenmaan ympäristökeskus
	Agneta Nylund	Uudenmaan ympäristökeskus
	Kaisa Mäkelä	Etelä-Suomen huoltorykmentin esikunta
	Heidi Åkerla	Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
	Risto Lehtomäki	Rajavartiolaitos
	Jari Mäkinen	Ilmailuhallinto
	Jouni Määtänen	Ilmailuhallinto
	Kari Lukkarinen	Merenkulkulaitos
	Jari Nurmi	Helsingin kaupunginkanslia
	Yrjö Laaksolahti	Helsingin kaupunginmuseum
	Tanja Sippola-Alho	Helsingin ympäristökeskus
	Sari Saresto	Helsingin rakennusvirasto
	Päivi Kippo-Edlund	Helsingin liikuntavirasto
	Terhi Tikkanen-Lindström	Helsingin liikuntavirasto
	Turo Saarinen	Helsingin Satama
	Ari Maunula	Helsingin Satama
	Raili Niemelä	Helsingin talous- ja suunnittelukeskus
	Aarno Ahti	Helsingin talous- ja suunnittelukeskus
	Timo Laitinen	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Markku Riekko	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Olavi Veltheim	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Pirkko Vainio	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Anneli Lahti	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Jari Huhtaniemi	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Matti Kaijansinkko	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Leena Makkonen	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Kati Immonen	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Kaisa Lahti	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Kaisa Rodriguez	Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
	Viliina Evokari	Uudenmaan ympäristökeskus, muistion laatija

- 1 § Brita Dahlqvist-Solin avasi neuvottelun. Sovittiin, että puheenjohtajana toimii Brita Dahlqvist-Solin ja muistion laatii Viliina Evokari. Puheenjohtaja totesi asiakirjat, jotka tulivat sähköisen kokouskutsun mukana. Asiakirjoihin kuuluivat asialista, kokouskutsu, osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä luonnos suunnitteluohjelmasta. Käytiin esittelykierros.
- Neuvottelu perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:ään ja sen tarkoituksena on varmistaa, että valtakunnalliset, seudulliset ja muut keskeiset tavoitteet otetaan yleiskaavassa riittävässä määrin huomioon.
- 2 § Matti Kaijansinkko esitteli osayleiskaavan pohjaksi laaditut viitesuunnitelmat ja suunnitteluohjelman. Hernesaaren alue on ollut telakkakäytössä. Helsingin kaupunki omistaa maa-alueen. Telakkatoimintojen vuokrasopimus on uusittu siten, että telakka poistuu Hernesaaresta 2012. Telakka purkaa ennen lähtöään alueen suuret hallirakennukset. Hernesaari suojaa Jätkäsaaren satamaa. Alueen merimuseo –hanke raukesi, kun museo päätettiin sijoittaa Kotkaan. Osayleiskaavan laatimisen reunaehdot ovat mm. risteilylaiturit

ja helikopterikenttä. Osayleiskaava tehdään oikeusvaikutteisena. Se kumoaa yleiskaava 2002:n, jossa aluetta ei ole osoitettu asumiskäyttöön vaan työpaikka-alueeksi. Lähellä Hernesaarta sijaitsevat virkistyskäytössä oleva Pihlajasaari ja sotilaskäytössä oleva Melkki. Alueella on vanhoja viljasiiloja, toimistotaloja, risteilysatama ja helikopterikenttä.

Suunnittelutyön pohjana on kolme konsulttityönä tehtyä viitesuunnitelmaa. Lisäksi tehtiin kolme osallisryhmän viitesuunnitelmaa. Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki teki yhden suunnitelman ja naapuruston asukkaat kaksi suunnitelmaa. Tärkein asukasryhmien ajatuksista oli bulevardi, joka pyritään säilyttämään lopullisessa osayleiskaavassa.

Itäpuolelle saarta kaavaillaan asutusta. Asuintaloista tulee korkeita ja ne muodostavat keskenään pieniä kyliä, joiden keskelle ei tule autoliikennettä. Helikopterikenttä sijoitetaan 500 m asutuksesta merelle päin. Vanhan länsipuolen risteilysataman lisäksi suunnitellaan uutta risteilysatamaa, joka toimisi samalla kulkureittinä helikopterikentälle. Itärannalle rakennetaan 5 ha suuruinen puisto. Rantaan rakennetaan purjevenesatama purje-seurojen ja vierasveneiden käyttöön. Lisäksi rakennetaan kilpapurjehduskeskus sekä vapaa-ajan meriharrastuksiin keskittyvä kaupan suuryksikkö. Fordin talo ja viljasiilot suojellaan kaavalla. Myös vanhoja toimistotaloja säilytetään. Alueella toimiva venetelakka toivoo, että voi jatkaa toimintaansa Hernesaaressa.

Helsingin kaupungin liikennelaitos suunnittelee Hernesaareen uutta bussilinjaa, jonka yksi vaihtoehto on kulkea Bulevardin kautta. Raitiovaunuverkosto pitää suunnitella kokonaisuudessaan uudestaan.

Luonnos on tarkoitus viedä ennen kesälomia kaupunkisuunnittelulautakuntaan.

3 §

Kommentit ja keskustelu

Ympäristöministeriö

Asiakirjoista ei ole huomautettavaa. Suunnittelussa on otettu hyvin ympäristö näkökulma huomioon. Alue on liikenteellisestä haastava. Asuntotuotannon koostuvuuteen liittyen pitäisi pohtia, kuinka sen monipuolisuus pystytään takaamaan. Ranta-alueen osoittaminen virkistyskäyttöön on tärkeää.

Uudenmaan liitto

Tämänhetkiset Hernesaaren suunnitelmat ovat maakuntakaavan periaatteiden mukaisia. Ainoastaan helikopterikenttä ei ole maakuntakaavassa, mutta koska helikopteritoimintaa ei ole käsitelty maakuntakaavoituksessa, maakuntakaava ei ole kuitenkaan esteenä sen suunnittelulle. Kaavoituksessa tulee taata itärannan viheryhteys ja ranta-alue tulee varata virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa esitetty jätevesitunneli tulee huomioida osayleiskaavassa, ainakin kaavaselostuksessa. Myös palvelut ja joukkoliikenne on huomioitava suunnittelussa.

Etelä-Suomen huoltorykmentti

Helikopterikentän sijoittaminen Hernesaareen on tärkeää Malmin ratkaisujen ollessa avoimia. Kenttä on tärkeä puolustusvoimille.

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos

Poliisi on kiinnostunut pääosin Hernesaaren liikenneratkaistuista ja puistorakenteista eli alueista, joiden suunnittelussa on huomioitava turvallisuuskysymykset. Poliisi toivoo, että heidän on mahdollisuus osallistua näiden asioiden suunnitteluun.

Rajavartiolaitos

Helikopterikenttä sekä satamatoiminnot koskettavat rajavartiolaitosta.

Ilmailuhallinto

Helikopterikentän sijoittaminen kauemmas asutuksesta on hyvä asia. Mastot ja muut esteet eivät saa haitata lentoturvallisuutta.

Merenkulkulaitos

Mahdollisista väylämuutoksista täytyy tehdä esitys merenkulkulaitokselle.

Helsingin kaupungin hallintokeskus

Hernesaaressa pyritään edistämään monipuolista asumista. Ensin täytyy kuitenkin selvittää kustannuskysymykset.

Helsingin kaupungin museo

Helsingin kaupungin museon suojelutavoitteet ovat toteutumassa suunnittelussa. Fordin talon ja viljasiilojen säilyttäminen on tärkeää.

Helsingin ympäristökeskus

Suunnitelmassa on huomioitu ympäristöasiat hyvin. Helikopterikentän soveltuvuus asutusalueelle sekä sen meluvaikutukset tulee selvittää. Myös laivaliikenteen aiheuttama melu ja päästöt on selvitettävä. Laivat tulisi mahdollisuuksien mukaan liittää maasähköön. Telakan aiheuttamaa melua ja hajua sekä raskasta liikennettä tulisi selvittää tarkemmin. Alueelle on tulossa täyttöjä ja ruoppauksia, mutta sedimenttien pilaantumisesta ei ole tietoa. Sedimenteissä voi olla tributyyliä. Sedimentit on tutkittava ja pilaantuneiden sedimenttien sijoituspaikka on selvitettävä. Hernesaaren joukkoliikenne sekä kevytliikenne on saatava toimiviksi.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Korkeatasoisen rantapuiston rakentamiseen on varauduttu. Leikkipuistojen suunnittelussa toivotaan yhteistyötä. Hernesaareen tarvitaan selkeä kaupunkimainen katuverkosto. Rantarakentaminen alueella tulee olemaan haastavaa, koska kyse on täyttömaasta, jonka rannoilla meri on syvää ja aallokon voima suuri. Valittavaan suunnitteluratkaisuun perustuva rakennettavan rantaviivan määrä tulee vaikuttamaan olennaisesti kustannuksiin. Jos alueelle tulee aallonmurtaja, sen mahdollisuudet virkistyskäytössä tulee ottaa huomioon. Mahdollista vesiliikenneyhteyttä Pihlajasaareen tulee harkita. Helsingin kiertävä rantareitin jatkuvuus on suunnittelussa turvattava.

Helsingin liikuntavirasto

Pihlajasaaren kapasiteetti on jo täynnä. Suunnitelmissa on yhteistyössä Espoon kaupungin kanssa osoittaa virkistystoimintaa Käärmeasaareen. Hernesaareen tarvitaan vesibussiterminaali. Suunnitelma on erinomainen. Kilpapurjehduskeskuksella voidaan nostaa Helsingin imagoa ja se antaa kaupungille mahdollisuuden profiloitua. Purjevenesataman rakentaminen on loistavaa, koska myös Helsingin kaupungilla on tarvetta uusille venepaikoille.

Helsingin satama

Helsingin Satama toivoo yhteistyötä satama-alueiden suunnittelussa. Hernesaari on ainut mahdollinen paikka suurille kansainvälisille risteilyaluksille. Laivojen kytkemin maasähköön voi olla hankalaa, koska niissä on paljon erilaisia järjestelmiä. Risteilijät käyvät maissa yleensä päiväsaikaan. Pilaantuneiden sedimenttien sijoittamisen selvitystyö on käynnissä.

Helsingin talous- ja suunnittelukeskus

Risteilyalustoiminta sekä helikopterikenttä on turvattava kaavoituksessa, koska ne ovat tulonlähteitä Helsingille. Massatalouden kustannusvaikutukset on tuotava esiin.

Uudenmaan ympäristökeskus

Hernesaari on merellinen suunnittelukohde, jossa on jopa ulkosaariston kaltaiset olosuhteet. Osayleiskaavan suunnittelussa tulee sovittaa yhteen useita erilaisia haastavia ympä-

ristökysymyksiä. Alueesta on mahdollista luoda korkeatasoinen merellinen asuntoalue. Hanke on maakuntakaavan mukainen. Poikkeama yleiskaava 2002:sta on perusteltava osayleiskaavan selostuksessa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on esitetty suunnitteluohjelmassa hyvin. Työssä on otettava huomioon, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistaminen on työn alla. Tarkistusesitys on parhaillaan lausunnolla. Esityksessä tuodaan esiin mm. ilmastonmuutoksen torjunta ja sopeutuminen. Kaavan vaikutukset näiden kannalta tulisikin ottaa huomioon suunnittelutyössä. Suunnittelussa on huolehdittava, ettei rakentamista sijoiteta tulvavaara-alueille, jos tulvariskejä ei pystytä hallitsemaan. Lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin on varauduttava hulevesien hallintaratkaisulla.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on hyvin laadittu. Sitä tulee vielä täydentää VAT:eilla ja vaikutusalueen määrittelyllä.

Ympäristöhäiriöt tulee jo suunnitteluvaiheessa minimoida. Kaavamääräyksissä on osoitettava, miten häiriö poistetaan tai minimoidaan.

Yksityiskohtana ympäristökeskus tuo esiin meriharrastuksiin keskittyvän kaupan suuryksikön. Vene- ja veneilytarvikekauppa on YM:n suosituksen mukaan paljon tilaa vaativaa kauppaa. Suunnittelukysymyksenä nousee esiin, mitä oheistuotteita olisi tulossa ja paljonko sitä sallitaan. Sopivan kaavamerkin ja määräyksen pohtiminen on tärkeää. Hankkeen vaikutuksia on selvitettävä mm liikennevaikutusten kannalta.

Liikenteellisesti Hernesaari on haastava paikka. Raideliikenteen kehittäminen on positiivista. Myös kevyttä liikennettä on suunnitelmassa mietitty. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että saaren kärjessä sijaitsevat satamatoiminnot sekä helikopterikenttä aiheuttavat liikennettä, joka saattaa häiritä asutusta. Helikopterikentän meluvaikutukset erityisesti Pihlajasaareen tulee huomioida. Sijoittaminen keskelle vettä saattaa lisätä meluvaikutuksia laajemmalla alueella. Helikopterikentästä sekä satamatoiminnoista tulee tehdä meluselvitys.

Mahdolliset pilaantuneet sedimentit on selvitettävä ajoissa. Täytöt saattavat vaikuttaa veden vaihtuvuuteen. Selvitettäessä vaikutuksia vedenvaihtuvuuteen on kiinnitettävä huomiota epävarmuustekijöihin, joita on tullut esille alueelle aikaisemmin tehdyissä virtaus-ten ja vedenvaihdon tarkasteluissa. Talvikauden tarkastelua ei saa unohtaa.

4 §

Yhteenveto

Matti Kaijasinkko esitti esiin nousseiden näkökulmien yhteenvetona seuraavaa:

- Laivaliikenne tuo alueelle liikennettä ja melua. Meluntorjunta on otettava huomioon kaavassa
- Helikopterikentän vaikutukset asumiseen edellyttävät selvittelyä
- Pilaantuneet maat tulee alueelta selvittää
- Rannan puistosta tulee tehdä korkeatasoinen
- Telakkatoiminnan ympäristövaikutukset tulee selvittää
- Suunnitelmat eivät vaikuta olemassa oleviin vene/laivaväyliin
- Turvallisuuskysymykset tulee ottaa suunnittelussa huomioon
- Myös kaupunki on aktiivinen toimija satamassa ja tarvitsee venepaikkoja
- Pihlajasaari on ylikuormitettu. Virkistyspainetta tasataan tekemällä Espoon kanssa yhteistyötä ja ottamalla Käärmeasaari virkistyskäyttöön
- Suunnitelmassa ei ole mainintaa vesibussiterminaalista, mutta se voidaan siihen lisätä
- Laivojen maasähkötys on ongelmallinen
- Helikopterikentällä on suurimmat meluvaikutukset

Brita Dahlqvist-Solin lisäsi:

- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tarkistuksineen tulee ottaa huomioon
- OAS:ia täydennetään

- Ympäristövaikutusten minimointi tulee esittää kaavamääräyksen ja selostuksessa

5 § **Jatkotoimenpiteet**
Myös ehdotusvaiheessa järjestetään viranomaisneuvottelu. Melumallinnus tehdään vuoden 2008 aikana.

6 § Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15

Muistion laati Viliina Evokari

JAKELU
Kokoukseen osallistuneet
Leena Saviranta, UUS
Tarja Laine, UUS
Hannu Airola, UUS